

**Tomasz Dąbrowski, Marek
Wikiński**

"Prawnopracowniczy status członka
zarządu spółki kapitałowej w
kontekście dwoistości norm prawa
pracy i prawa handlowego",
Sebastian Koczur, Kraków 2015 :
[recenzja]

Rocznik Samorządowy 5, 255-259

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Tomasz Dąbrowski, Marek Wikiński, recenzja: Sebastian Koczur, *Prawnopracowniczy status członka zarządu spółki kapitałowej w kontekście dwoistości norm prawa pracy i prawa handlowego*, Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2015, ss. 214, [w:] „Rocznik Samorządowy” 2016, t. 5, ISSN: 2300-2662, s. 255-259.

Tomasz Dąbrowski, Europejska Uczelnia Informatyczno-Ekonomiczna w Warszawie; Marek Wikiński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. K. Pułaskiego w Radomiu

Recenzja: Sebastian Koczur, *Prawnopracowniczy status członka zarządu spółki kapitałowej w kontekście dwoistości norm prawa pracy i prawa handlowego*, Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2015, ss. 214

Na rynku wydawniczym ukazała się książka zatytułowana: „Prawnopracowniczy status członka zarządu spółki kapitałowej w kontekście dwoistości norm prawa pracy i prawa handlowego”. Monografia jest wynikiem, jak stwierdził autor – Sebastian Koczur, jego zainteresowań naukowych oraz prowadzonej praktyki adwokackiej.

Ideę przygotowania monografii poświęconej analizie treści stosunku pracy członka zarządu spółki kapitałowej należy ocenić wysoko. W polskiej literaturze problematyka ta nie była przedmiotem szerszej analizy prawniczej, mimo że na jej tle powstają ważna problemy prawne. Osią rozważań, jak napisał autor, jest stwierdzenie, iż „stosunek organizacyjny, wynikający z faktu powołania do zarządu spółki kapitałowej determinuje kolizje pomiędzy normami prawa handlowego a normami prawa pracy” (s. 15). S. Koczur postawił sobie za zadanie znalezienie teoretycznoprawnego klucza dla rozstrzygnięcia przedmiotowych kolizji; jak również rozwiązania występujących kolizji w praktyce funkcjonowania członka zarządu.

Zdaniem recenzentów wyznaczenie sobie przez piszącego tytułową książkę tak ambitnego, szczególnie z praktycznego punktu widzenia, celu zasługuje na uznanie. Monografia zawiera dziesięć rozdziałów merytorycznych, które zostały poprzedzone wykazem skrótów i wstępem. Książkę dopełnia podsumowanie i bibliografia.

Rozdział I, noszący tytuł: „Dwoistość stosunków prawnych członka zarządu implikacją kolizji norm prawnych”, ma charakter teoretyczny i filozoficznoprawny. Stanowi dobre „tło” do dalszych rozważań. Autor w tej części monografii odnosi i rozważa teorię prawa zaproponowaną przez Ronalda Dworkina. Uważa, iż koncepcja ta może być pomocna w odpowiedzi na tytułowy problem kolizji norm prawnych. Bardzo ciekawe są rozważania poświęcone zastosowaniu koncepcji *hard cases* w kontynentalnym systemie prawa

(§ 5 ust. VII Rozdział I.). Poważnym mankamentem tego rozdziału jest, iż S. Koczur odwołując się do poglądów Ronalda Dworkina nie sięgnął do jego dzieł w oryginale, a korzystał jedynie z polskiej literatury przedmiotu omawiającej teorię R. Dworkina. Posłużenie się dziełem w oryginale i zacytowanie go w literaturze polskiej zawsze wzbogaca dyskurs naukowy.

Kolejny rozdział pracy poświęcony jest rozważaniom nad determinantą zatrudnienia członków zarządu spółki kapitałowej w ramach stosunku pracy. Autor rozpoczął rozważania od kodeksowego zdefiniowania pozycji zarządu spółki kapitałowej, czyniąc to prawidłowo. Mankamentem tej części rozdziału jest jednak brak powołania się na najnowszą literaturę przedmiotu. Wartością zaś dodaną tej części pracy jest odwołanie się przez S. Koczura do licznych judykatów. Ciekawe dywagacje na temat czasowego statusu członka zarządu spółki kapitałowej zostały przedstawione w § 2 Rozdziału II. W dalszej części (rozdział II w § 5) autor odniósł się do pozycji prawnej członków zarządu spółki kapitałowej w ramach stosunku pracy. Trafnie zauważa, iż „członek zarządu jest obowiązany do osobistego wykonywania powierzonej mu funkcji. W konsekwencji przekonanie, że członek zarządu może na podstawie pełnomocnictwa umocować drugiego członka zarządu do wykonywania czynności, które wchodzą w zakres sprawowania funkcji członka zarządu spółki, jest błędne z tej przyczyny, że członek zarządu jest obowiązany do osobistego wykonywania powierzonej mu funkcji” (s. 41). Recenzenci w pełni podzielają powyższy pogląd.

W rozdziale III autor zajął się problematyką zawierania umowy o pracę z członkiem zarządu spółki kapitałowej. Szczególnie interesująco analizował zagadnienie uchwały jako materialnoprawnego tytułu do zawarcia umowy o pracę z członkiem zarządu spółki kapitałowej. Jak pisał S. Koczur, „czynność prawna zawarcia umowy o pracę z członkiem zarządu jest poprzedzona wewnętrzną (dyskrecjonalną) decyzją spółki o zatrudnieniu w charakterze członka zarządu, podejmowaną w formie stosownej uchwały właściwego organu spółki” (s. 55). Następnie autor wiele uwag poświęcił następstwom naruszania zasad reprezentacji spółki przy zawieraniu umowy.

W rozdziale IV odniósł się on do stosunku pracy jednego wspólnika w jednoosobowej spółce kapitałowej. Ta część pracy liczy tylko 9 stron (67-75) i podzielona została na aż 7 podrozdziałów. Przekłada się to na brak dogłębnej analizy problemu naukowego. Dla przykładu należy podać, że § 6 recenzowanego rozdziału zatytułowany: „Brak nawiązania stosunku pracy, podstawą do ustalenia cywilnoprawnej podstawy świadczenia pracy”, zajmuje jedynie 10 linijek tekstu. Recenzenci uważają, iż jest to błąd w konstrukcji pracy. Przy takiej konstrukcji autor nie tylko pomija istotne problemy stosunku pracy, ale nieracjonalnie rozbija tok wyводу.

Rozdział V noszący tytuł: „Podmiotowy i przedmiotowy wymiar podporządkowania pracownika – członka zarządu”, S. Koczur rozpoczął od ogólnej charakterystyki podporządkowania jako charakterystycznej cechy stosunku pracy. Najpierw zaprezentował istotę podporządkowania, pisząc: „podporządkowanie pracownika, stanowiąc jedną z istotnych cech stosunku pracy, wyraża się w podległości pracownika poleceniom pracodawcy, które są z prawem i dotyczą pracy” (s. 78). Trafnie zauważył, że przepisy Kodeksy pracy pozwalają wyróżnić dwa rodzaje podporządkowania pracowniczego: umowne (zobowiązaniowe) i ustawowe. W drugiej części rozdziału V piszący recenzowaną książkę omówił przedmiotowe granice podporządkowania pracownika. Zdaniem recenzentów ten fragment monografii należy ocenić wysoko, gdyż w większości opracowań często powyższy problem jest przemilczany.

Rozdział VI zatytułowany: „Granice swobody ustalania wynagrodzenia członka zarządu, zatrudnionego w ramach stosunku pracy” zawiera dziewięć podrozdziałów. Autor w podrozdziale 1. analizował prawo członka zarządu do wynagrodzenia wynikające ze stosunku pracy. W dalszej kolejności pisał o pojęciu wynagrodzenia za pracę. Pojęcie to rozważał zarówno w oparciu o judykaturę jak i doktrynę. W § 6 rozdziału VI zajął się – w sposób interesujący – sytuacją, w której ustalenie wynagrodzenia może stać się znamieniem czynu zabronionego. Chodzi bowiem o takie przypadki, gdy ustalenie wynagrodzenia może wyrządzić spółce szkodę.

Kolejny rozdział nosi tytuł: „Reżimy odpowiedzialności członka zarządu za szkodę wyrządzoną spółce” autor rozpoczął od poruszenia kwestii istoty odpowiedzialności członka zarządu spółki kapitałowej. Zauważył, że: „powierzenie pełnienia funkcji członka zarządu, wiąże się z przyjęciem szczególnej odpowiedzialności, wynikającej ze specyficznego charakteru zadań realizowanych przez członka zarządu. Wykonując swoje obowiązki członek zarządu powinien mieć na względzie przede wszystkim interes spółki. Również działanie członka zarządu w interesie akcjonariusza (wspólnika) kosztem interesu spółki naraża go, niezależnie od odpowiedzialności organizacyjnej, na odpowiedzialność odszkodowawczą i karną” (s. 107). W dalszej części rozdziału S. Koczur analizował generalne przesłanki odpowiedzialności, takie jak: szkodę i związek przyczynowy. Następnie § 4 poświęcił zagadnieniu odpowiedzialności korporacyjnej. Ten fragment zaczął od przedstawienia podstawy prawnej odpowiedzialności korporacyjnej. Następnie analizował warunki odpowiedzialności korporacyjnej, a także sprzeczność działania z przepisem lub umową (statutem spółki), oraz winę członka zarządu spółki kapitałowej.

Rozdział VIII zawiera omówienie odpowiedzialności członka zarządu za mienie po-

wierzone. W odczuciu recenzentów rozdział ten powinien rozpocząć się od przedstawienia

Recenzje

pojęcia mienia. Jednak tak się dzieje. Trafnie autor zauważył w § 3, iż „warunkiem przepięsania odpowiedzialności za powierzone mienie jest dokonanie przez pracodawcę prawidłowego przekazania przedmiotowego mienia” (s. 131). Piszący te słowa dostrzegają, że w praktyce często problem ten jest pomijany lub nieprawidłowo wykonywany.

Przedmiotem rozważań w rozdziale IX są uwarunkowania działalności konkurencyjnej członka zarządu – pracownika. Twórca zaczął tę część książki uwagami wstępnymi. Słusznie stwierdził, że „punktem wyjścia dla analizy ochrony spółki przed działaniami konkurencyjnymi członka zarządu, będącego pracownikiem, stanowi konstatacja, że działalność konkurencyjna członka zarządu regulowana jest zarówno w wymiarze prawa gospodarczego, jak i prawa pracy” (s. 140). Następnie w § 2 autor przedstawił pojęcie działalności konkurencyjnej. W kolejnym podrozdziale wyjaśnił zaś ustawowe reżimy zakazu konkurencji.

Pracę kończy rozdział X: „Dochodzenie roszczeń ze stosunku pracy członka zarządu”. W § 2 ust. II pkt 1 autor scharakteryzował ewolucję normatywną pojęcia „sprawa gospodarcza”. W kolejnym podrozdziale omówił właściwość rzeczową sądu pracy. W dalszej części recenzowanego rozdziału interesująco pisał na temat zaskarżenia uchwały, która jest warunkiem realizacji roszczeń w sferze stosunku pracy. Odniósł się zarówno do powództwa o uchylenie uchwały, jak również do powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały. Rozważania te należy zdaniem recenzentów ocenić wysoko.

Podsumowując, monografia autorstwa S. Koczura zatytułowana: „Prawnopracowniczy status członka zarządu spółki kapitałowej w kontekście dwoistości norm prawa pracy i prawa handlowego”, jest w literaturze prawa jedną z pierwszych prób całościowego ukazania analizy treści stosunku pracy członka zarządu spółki kapitałowej oraz pozycji prawnej, jaka jest wykreowana w stosunku do członka zarządu na podstawie norm prawa pracy. Zdaniem recenzentów na pozytywną ocenę zasługuje formalna strona rozprawy. Autor posługuje się poprawnym i w pełni zrozumiałym językiem. Niestety w pracy znajdują się błędy literowe np. na stronie 13 jest „tronami” a powinno być „stronami”, na tej samej stronie jest „omawiający” a powinno być „omawiające”. Książka oparta jest na bardzo licznych judykatach co podwyższa jej wartość. Natomiast w odczuciu recenzentów zabrakło jeszcze głębszej analizy wypowiedzi doktryny. Dla przykładu należy podać, iż autor pominął takie pozycje jak: A. Biel, *Pozycja prawna członka zarządu w jednoosobowej spółce Skarbu Państwa*, „Radca Prawny” 1999, nr 2; E. Bieniek-Koronkiewicz, M. Zaremba, *Kadencja członków zarządu spółki z.o.o.* „Białostockie Studia Prawnicze” 2010, z. 7; K. Bielewska, *Były menedżer nie musi chronić swoich praw skargami korporacyjnymi*, „Monitor

Recenzje

handlowych, Warszawa 2011, itp. Należy także zauważyć, że struktura pracy nie w pełni została prawidłowo przemyślana. Niektóre z podrozdziałów są bardzo krótkie, zajmują po parę zdań, np. podrozdział 2 rozdziału I składa się z trzech zdań.

Kończąc warto pokreślić, że tytułowa praca pomimo zauważalnych mankamentów jest godna polecenia. Wszystkich zainteresowanych problematyką stosunku członkostwa w zarządzie spółki kapitałowej recenzenci odsyłają natomiast do pozycji K. Kułaka, *Stosunek członkostwa w zarządzie spółki kapitałowej*, Warszawa 2015. Lektura obydwu monografii poszerzy wiedzę każdego czytelnika dotyczącą uregulowań prawnych członka zarządu w spółce kapitałowej.

Dr Tomasz Dąbrowski: radca prawny, doktor nauk prawnych, adiunkt Europejskiej Uczelni Informatyczno-Ekonomicznej w Warszawie. E-mail: paluch266@wp.pl.

Mgr Marek Wikiński: radca prawny, współpracownik Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. K. Pułaskiego w Radomiu. E-mail: mwikinski@uthrad.pl.

arkuszy wydawniczych: 0,3

@article{Dąbrowski_Wikiński_2016, title={Recenzja: Sebastian Koczur, Prawnopracowniczy status członka zarządu spółki kapitałowej w kontekście dwoistości norm prawa pracy i prawa handlowego, Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2015, ss. 214}, volume={5}, url={http://roczniksamorzadowy.jimdo.com/numery-czasopisma/2016-tom-5/}, journal={Rocznik Samorządowy}, author={Dąbrowski, Tomasz and Wikiński, Marek}, year={2016}, pages={255–259}}